

ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ

Τρίτη, 19 Δεκεμβρίου 2006

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η οικονομική πολιτική της κυβέρνησης κρίνεται στο σκληρό πεδίο της οικονομικής πραγματικότητας που διαμορφώνεται στην κοινωνία. Ιδιαίτερα για τα διάφορα κοινωνικά στρώματα που βιώνουν την πολιτική της σημασία έχει ποιες είναι οι συνθήκες που πράγματι ζουν και όχι οι αριθμοί που παρουσιάζονται. Ο προϋπολογισμός που συζητούμε συγκαλύπτει την πραγματικότητα.

Κυρίες και κύριοι,

Δεν θα αναφερθώ σε λεπτομέρειες. Θα σταθώ σε ορισμένα πολύ βασικά σημεία. Η οικονομική πολιτική της κυβέρνησης χαρακτηρίζεται από μια φαινομενική επιτυχία σε σχέση με τη δημοσιονομική αριθμητική, αλλά από μια θεαματική αποτυχία σε πολλά κοινωνικά και οικονομικά μέτωπα, ακόμα και στα ίδια τα δημοσιονομικά.

Η διεθνής ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας το 2006 επιδεινώθηκε σε επικίνδυνο βαθμό. Το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών των εννέα πρώτων μηνών εκτινάχθηκε από 4.7% του ΑΕΠ το 2005 στο 8,2% το 2006. Όλες οι εκτιμήσεις είναι ότι θα ξεπεράσει το 10% για το δωδεκάμηνο. Η επιδείνωση αυτή είναι θεαματική. Επιπλέον, μόνο κατά το ¼ περίπου οφείλεται στη διεθνή άνοδο της τιμής του πετρελαίου και συνεπώς σε παράγοντες που δεν μπορεί να επηρεάσει η κυβέρνηση. Κατά τον υπόλοιπο βαθμό αντανακλά τις συνέπειες μιας οικονομικής πολιτικής που προωθεί τη δανειακή επιβάρυνση των νοικοκυριών, στηρίζεται στην αύξηση των

έμμεσων φόρων που υποθάλλουν τον πληθωρισμό, στην ελλειμματική δημοσιονομική πολιτική, στην ενίσχυση των επιχειρήσεων με φορολογικές απαλλαγές αντί με προγράμματα για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής τους βάσης και τέλος, στην κρατική ανοχή επιχειρηματικών πρακτικών που λειτουργούν σε βάρος των καταναλωτών και ιδιαίτερα των οικονομικά πιο αδύναμων τμημάτων τους.

Η σημαντική επιδείνωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας, τονίζεται και στις αναφορές των διεθνών οργανισμών αποτίμησης που επισημαίνουν ότι υπονομεύει την ανάπτυξη, την απασχόληση, τους πραγματικούς μισθούς και το παραγωγικό μας σύστημα.

Δεύτερη σημαντική αποτυχία της κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής αποτελεί η πολιτική μισθών και εισοδημάτων. Μεγάλες κοινωνικές ομάδες, ιδίως οι εργαζόμενοι, βιώνουν όλα τα χρόνια της κυβερνητικής διαδρομής της Νέας Δημοκρατίας μια σταθερά εντεινόμενη συμπίεση του πραγματικού εισοδήματός τους. Η όποια ανάπτυξη δεν διαχέεται στον κόσμο που τη δημιουργεί, ούτε διαχέεται στην κοινωνία. Δεν οδηγεί καν σε μια πολιτική κρατικής στήριξης των φτωχών και κοινωνικά αδύναμων ομάδων στα αστικά κέντρα και στις δύσκολες περιοχές της ελληνικής περιφέρειας. Δεν γίνεται αισθητή στους πολίτες ως μια μικρή βελτίωση της πραγματικότητάς τους αλλά μόνο ως φιλάρεσκη κυβερνητική παράθεση αριθμών.

Η αύξηση των πραγματικών αμοιβών και μισθών και του διαθέσιμου εισοδήματος παρά τους ρυθμούς αύξησης του ΑΕΠ 3.7%-3.8% το

2005-6 ήταν στα χρόνια αυτά πολύ κοντά στο μηδέν. Γιατί ακόμα και οι αυξήσεις μισθών που δόθηκαν, αφαιρέθηκαν από την άλλη πλευρά από την κυβέρνησή με τις αυξήσεις της άμεσης και της έμμεσης φορολογίας. Η μη αναπροσαρμογή των φορολογικών συντελεστών και η αύξηση του ΦΠΑ, των ειδικών φόρων στο πετρέλαιο, τη βενζίνη και τα τσιγάρα είναι τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα. Ακολούθησε η κυβέρνηση για άλλη μια φορά την αντίληψη, ότι εφαρμόζοντας μια περιοριστική πολιτική στους μισθούς και παρεμβαίνοντας ανατρεπτικά στις εργασιακές σχέσεις θα επιτύγχανε μια αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης. Η πραγματικότητα διέψευσε τις απλουστευτικές νεοφιλελεύθερες επιλογές της. Ούτε την ανταγωνιστικότητα βελτίωσε ούτε τη θέση των εργαζομένων καλυτέρευσε.

Ο Προϋπολογισμός που συζητούμε εμπεριέχει σε βάρος των μισθωτών και εργαζομένων μια από τις μεγαλύτερες φορολογικές αναδιανομές στα χρόνια της μεταπολίτευσης. Με στοιχεία τα οποία η ίδια η κυβέρνηση παραθέτει τα φυσικά πρόσωπα το 2007 θα πληρώσουν 2 δις. € φόρους παραπάνω (9,8 δις. €) από το 2004. Οι επιχειρήσεις θα πληρώσουν 100 εκατ. € λιγότερα από αυτά που πλήρωσαν το 2004.

Πιο απλά: σε κάθε 100€ φόρο που πλήρωναν οι επιχειρήσεις το 2004 αντιστοιχούσαν 160€ που έδιναν οι μισθωτοί. Το 2007 σε κάθε 100€ φόρου των επιχειρήσεων, αντιστοιχούν 212€ των μισθωτών δηλαδή 50€ παραπάνω. Αυτά τα 50€ παραπάνω, τα οποία οι μισθωτοί θα

καταβάλουν σε φόρους, αποτελούν την απόδειξη της επί τα χείρω φορολογικής αναδιανομής που γίνεται.

Παρά την περιοριστική πολιτική, **η αποτυχία της κυβέρνησης είναι έκδηλη και στο μέτωπο του πληθωρισμού και της ακρίβειας.** Η κυβέρνηση έχει επιτύχει και να μη δίνει στους εργαζόμενους το όφελος από την ανάπτυξη στην οποία έχουν συμβάλλει, να δημιουργεί παρ' όλα αυτά πληθωρισμό και να επιδεινώνει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας. Πρώτη εμφανής αιτία είναι ο υπέρμετρος δανεισμός των νοικοκυριών τον οποίο η κυβερνητική πολιτική υποθάλλει, προκειμένου να μην αισθανθούν τη συμπίεση του επιπέδου διαβίωσης που υφίστανται. Ένας υπέρμετρος δανεισμός που έχει όμως πολλές επικίνδυνες προεκτάσεις σε ό,τι αφορά τον πληθωρισμό, την ανταγωνιστικότητα και τις μακροοικονομικές ισορροπίες. Τα νοικοκυριά θα πληρώσουν διπλά το κόστος αυτής της πολιτικής. Κατ' αρχάς το διαθέσιμο εισόδημά τους όλο και θα μειώνεται, λόγω των αυξημένων τόκων που συνεπάγεται ο αυξημένος δανεισμός τους και η άνοδος των επιτοκίων. Επιπλέον, θα πληρώσουν με τις επιπτώσεις που θα υποστούν από την αναπόφευκτη μείωση της ανταγωνιστικότητας που δημιουργεί ο πληθωρισμός, δηλαδή με τον περιορισμό της απασχόλησης, και με τον περιορισμό των δυνατοτήτων βελτίωσης των εισοδημάτων τους. Οδηγεί η κυβέρνηση τους εργαζόμενους σε δύσκολες μέρες. Το ίδιο σταθερά όπως εξασφάλισε καλύτερες μέρες για τις επιχειρήσεις με την φορολογική της πολιτική.

Έχει επιτύχει όμως και άλλο ένα οικονομικό παράδοξο. Η διατήρηση του πληθωρισμού έχει σε μεγάλο βαθμό ως αιτία την δημοσιονομική πολιτική. Για δύο τουλάχιστον λόγους. Πρώτον, γιατί προκειμένου η κυβέρνηση να πετύχει τη φορολογική ελάφρυνση των επιχειρήσεων και των ανώτερων εισοδηματικών στρωμάτων μετατοπίζει συνεχώς τα φορολογικά βάρη από τους άμεσους φόρους, που καταβάλλονται ανάλογα με το εισόδημα ή τα κέρδη προς τους έμμεσους φόρους. Οι έμμεσοι φόροι καταβάλλονται στο ταμείο των super markets, των σχολείων ή των φροντιστηρίων ή για θέρμανση ή για πολλές άλλες αγορές, ακόμα και από τους πιο φτωχούς καταναλωτές. Αργά, αλλά συστηματικά, η κυβέρνηση ανατρέπει την προοδευτικότητα του φορολογικού συστήματος που χαρακτηρίζει κάθε ανεπτυγμένη ευρωπαϊκή κοινωνία και επαναφέρει την κοινωνικά άδικη κατανομή των φορολογικών βαρών παλαιότερων εποχών.

Όμως υπάρχει και ένας δεύτερος λόγος για το ύψος του πληθωρισμού στη χώρα μας. **Η πολιτική της κυβέρνησης είναι κατά τα φαινόμενα πολιτική μείωσης των ελλειμμάτων, αλλά στην πραγματικότητα είναι πολιτική διόγκωσης των ελλειμμάτων.** Το χάσμα αυτό αποτυπώνεται στη διαφορά μεταξύ ετήσιων ελλειμμάτων και ετήσιας διόγκωσης του δημόσιου χρέους επί των ημερών της. Μεταξύ 2004 και 2006 τα ετήσια ελλείμματα της κεντρικής κυβέρνησης αυξήθηκαν αθροιστικά κατά 32.8 δις ευρώ. Όμως το δημόσιο χρέος αυξήθηκε κατά 43.7 δις ευρώ, δηλαδή κατά το θεαματικό ποσό των 10,9 δις ευρώ παραπάνω. Και αυτό παρ' ότι η κυβέρνηση έχει εισπράξει 2.5 δις ευρώ από αποκρατικοποιήσεις που μειώνουν το δημόσιο χρέος. Η θεαματική αυτή διαφορά στην

πραγματικότητα δεν αποτελεί εξ ολοκλήρου αύξηση του δημόσιου χρέους. Σε ένα βαθμό που μόνον η κυβέρνηση το γνωρίζει αλλά είναι υπαρκτός, η διαφορά αυτή είναι τρέχουσες δημοσιονομικές δαπάνες, που αντί να εμφανίζονται στο έλλειμμα του προϋπολογισμού εμφανίζονται απ' ευθείας ως αύξηση του δημόσιου χρέους.

Δεν μπορώ στο σημείο αυτό να αποφύγω τον πολιτικό πειρασμό να θυμηθώ τις υποσχέσεις του πρωθυπουργού λίγα χρόνια πριν για περιορισμό της κρατικής σπατάλης κατά 10 δις ευρώ το χρόνο. Η κυβέρνηση σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσε μείωσε τις πρωτογενείς δαπάνες μόνο κατά 1 δις ευρώ. Αλλά αυτή η μείωση δεν είναι καν πραγματική. Για να μη σας κουράσω με πολλούς αριθμούς θα πω απλά το εξής: Την τετραετία 2004-2007 οι πρωτογενείς δαπάνες ανέρχονταν σε 21,2% του ΑΕΠ, ενώ την τετραετία 2000-2003 βρίσκονταν στο 19,8% του ΑΕΠ. Στη γλώσσα της «σπατάλης» του κ. Καραμανλή, η κυβέρνησή του αύξησε τη σπατάλη κατά 1,4 μονάδες του ΑΕΠ, που σε σημερινά χρήματα ισοδυναμεί με περίπου 3 δις ευρώ! Αυτή είναι η εξοικονόμηση πόρων της Νέας Δημοκρατίας.

Ας αναφερθώ εδώ και στα έσοδα. Η κατάσταση στα έσοδα είναι απελπιστική. Την τετραετία 2004-2007 το σύνολο των καθαρών εσόδων του τακτικού προϋπολογισμού βρίσκεται στο 23,5% του ΑΕΠ, ενώ στην προηγούμενη τετραετία 2000-2003 βρίσκονταν στο 25,9% του ΑΕΠ. Έχουμε δηλαδή μια δραματική πτώση 2,4% του ΑΕΠ, που σε σημερινά χρήματα ισοδυναμεί με περίπου 5 δις ευρώ! Πώς κατάφερε η Νέα Δημοκρατία να χάσει την ικανότητα του κράτους

να έχει έσοδα, ενώ συγχρόνως αυξάνει τους έμμεσους φόρους είναι αίνιγμα ανικανότητας!

Το συμπέρασμα από όλα τα παραπάνω είναι ότι ο πληθωρισμός είναι υψηλός διότι υπάρχουν δημοσιονομικά ελλείμματα που λογιστικά καταγράφονται μόνο ως αύξηση του δημόσιου χρέους. Ο περιορισμός των ελλειμμάτων δεν έγινε στο μέτρο που ισχυρίζεται η κυβέρνηση. Έτσι δεν είναι περίεργο που η ακρίβεια παραμένει υψηλή και εκατοντάδες χιλιάδες νοικοκυριά αντιμετωπίζουν πολλές δυσκολίες στην καθημερινότητά τους.

Η φαινομενική μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων πέρα από τις προβληματικές σκοπιμότητες που εξυπηρετεί, στηρίζεται και σε μια εξαιρετικά επικίνδυνη πρακτική, που **υπονομεύει την ανταγωνιστικότητα και την αναπτυξιακή προοπτική**. Στηρίζεται στη συνειδητή συρρίκνωση των δημόσιων επενδύσεων αλλά και τη χρήση τους σε έργα χαμηλής αναπτυξιακής ή κοινωνικής προτεραιότητας. Η περιφερειακή ανάπτυξη, νέες σημαντικές υποδομές, άλλες επενδύσεις που συνδέονται με την επιχειρηματικότητα, τις νέες τεχνολογίες και σύγχρονες προτεραιότητες έχουν συρρικνωθεί πέρα από κάθε λογική. Οι δαπάνες του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων έχουν συρρικνωθεί για το 2006 και 2007 στο επίπεδο του 4.2% του ΑΕΠ, όταν η δαπάνη για επενδύσεις τα χρόνια 1998-2001 ήταν 5.8% του ΑΕΠ. Συνειδητά δεν αναφέρομαι στα χρόνια 2002-2004 γιατί μπορεί κανείς να ισχυριστεί ότι αντανακλούν τις έκτακτες επενδυτικές δαπάνες των Ολυμπιακών Αγώνων. Πρέπει να πάει κανείς ακόμα και

πριν το 1997 για να συναντήσει τόσο χαμηλά επίπεδα δημόσιας επενδυτικής δραστηριότητας. Όμως αυτό σημαίνει ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα είναι επίπλαστο. Αν δεν είχε η κυβέρνηση συμπίσει τις επενδυτικές δαπάνες στην έκταση που δεν δίστασε να κάνει, και τις διατηρούσε όχι στο υψηλότερο επίπεδο των ετών 2002-2004, αλλά στο μετριοπαθές επίπεδο της περιόδου 1998-2001, θα είχε ένα δημοσιονομικό έλλειμμα που θα ήταν 4% με 4,2% αντί για 2,6% ή 2,4% του ΑΕΠ που παρουσιάζει. Η διαφορά αυτή όπως και πολλά από όσα ανέφερα προηγουμένως, απεικονίζει το έλλειμμα υπευθυνότητας και ειλικρίνειας απέναντι στους Έλληνες πολίτες.

Η Νέα Δημοκρατία επαίρεται ότι η ανάπτυξη είχε ρυθμούς κοντά στο 4%. Θα ήθελα πρώτα απ' όλα να θυμίσω ότι ο κ. Καραμανλής διαβεβαίωνε τη Βουλή πριν το 2004 ότι αυτός θα πετύχει ανάπτυξη με ρυθμό 5%. Δεν το πέτυχε, ούτε το 2004, ούτε το 2005, ούτε το 2006 διότι απλούστατα η ανάπτυξη δεν διατάσσεται. Ο σημερινός ρυθμός ανάπτυξης προέρχεται από την προσπάθεια των προηγουμένων ετών σε πείσμα της έλλειψης πολιτικής, πρωτοβουλιών και κινήτρων. Προέρχεται από την άνοδο των δραστηριοτήτων που προκάλεσαν οι προσπάθειες των ετών 1996-2004, προκύπτει από τα έργα υποδομής, το νοικοκύρεμα της εικόνας της χώρας, τους Ολυμπιακούς Αγώνες και τους πρωτόγνωρους τότε ρυθμούς αύξησης της επενδυτικής δραστηριότητας. Ένα έργο όμως δεν μπορεί να αποδίδει για πάντα αν δεν έχει συνέχεια. Και η συνέχεια που βλέπουμε είναι εξαιρετικά φτωχή και προδικάζει τα χειρότερα.

Η συνέχεια είναι και απογοητευτική ως προς ένα καίριο θέμα: τη σοβαρότητα του πολιτικού λόγου και την επίπτωση των πρακτικών της Νέας Δημοκρατίας στην εμπιστοσύνη των πολιτών προς την πολιτική.

Χρειάζεται όπως κατέδειξε το ΠΑΣΟΚ μια άλλη πολιτική. Μια πολιτική που να επιδιώκει την αύξηση της ευημερίας των πολιτών, δυνατότητες καλύτερης ζωής για όλους, η ασφάλειά τους απέναντι σε κινδύνους και η αυτοπεποίθησή τους για την επόμενη μέρα. Είναι η πολιτική που διαμορφώνουμε στο ΠΑΣΟΚ και θα εφαρμόσουμε.